

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

กรณีศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดชลบุรี
**Key Successes of the Economic Tree Planting Extension Project
in Chonburi Province**

สมชาติ ดั่งประเสริฐ (Somchart Duangprasert) * สมเกียรติ จันทร์ไพแสง (Somkiat Chanpaisang) **

ดุสิต เวชกิจ (Dusit Wechakit) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพพื้นฐานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (2) ศึกษาปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (3) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (4) เพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ เป็น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ ประจำสำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี จำนวน 5 คน และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและที่ยกเลิกโครงการไปแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 – 2539 จำนวน 32 ราย โดยการสุ่มอย่างง่ายจากเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกไม้ในปี พ.ศ. 2537 เป็นเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน มีอายุ 61 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาประถมศึกษาและปริญญาตรี จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 - 5 คน มีพื้นที่ทำกิน 10 - 30 ไร่ เข้าร่วมโครงการ 10 - 30 ไร่ อาชีพทำการเกษตรมีรายได้ 150,001 – 200,000 บาท ต่อปี รายจ่าย 150,001 – 200,000 บาท ต่อปี (2) ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ โรค และแมลง ปลูกไม่รอด ฝนแล้ง ไม่มีเงินทุนสำรอง การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนของรัฐเป็นเรื่องยุ่งยาก (3) ปัจจัยความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า สื่อและ/หรือวิธีการ ในการประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับโครงการ เกษตรกรอยากปลูก สร้างป่าให้ลูกหลานไว้ใช้ในอนาคต (4) วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จด้วย SWOT analysis จุดแข็ง พบว่า การประชาสัมพันธ์โครงการ ความรู้เกี่ยวกับโครงการ เจตคติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ การดูแลรักษาต้นไม้ในโครงการ จุดอ่อน พบว่า การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ขั้นตอนในการดำเนินการตรวจสอบและการจ่ายเงินยุ่งยาก การตรวจสอบติดตามผลไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เจ้าหน้าที่ขาดการให้ข้อมูลแก่เกษตรกรด้านพื้นที่ด้านการบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูก

คำสำคัญ: ปัจจัยความสำเร็จ การส่งเสริม ไม้เศรษฐกิจ โครงการปลูกไม้เศรษฐกิจ

* นักศึกษาหลักสูตร เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรเกษตร) แผนกวิชาการจัดการการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Somchart.tong@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ แผนกวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
agascsom@yahoo.com

*** รองศาสตราจารย์ แผนกวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
agaswdus@stou.ac.th , dusit.wec@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

This research aimed to (1) study characteristic of farmers involved in economic plantation project (2) examine barriers of farmers to attend forest plantation project (3) investigate the success factor of economic forest plantation project and (4) analyze and identify improvement method for an economic plantation project.

The sample size consists of five forestry-promoting officers from forest resource management office 9 (Chonburi), Chonburi Provincial Office of Natural Resources and Environment and 32 farmers who used be in the program together with the one who are attending program since 1994-1996 simple random sampling. The research method employed structured interview and participatory seminar.

Results showed (1) Respondents are both male and female at same proportion, 61 years old, graduated with a primary and bachelor degree, had 4-5 family members, owned 10-30 rai of cultivated land which were used in the program, farmers, had monthly income between 150,001 – 200,000 baht, and expense between 150,001 – 200,000 baht. (2) Barriers of the program were disease and insects, termite, wildfire, drought, lacking of reserve, and difficulties of getting fund support from government. (3) Factors affecting successful economic plantation project were media and/or promotion and desires for planting seeds for the kid's future. (4) By using SWOT analysis, the strengths of the program were promotion, knowledge about the program, attitudes of attendees, tree caring process of the program while the weaknesses were farmer selection process, complexity of inspection method and payments, unsystematic follow-up, lacking of advice about cultivated field and plant preservation method.

Keywords: Success Factors, Promotion, Economic Plants, Economic Plantation Project

* นักศึกษาหลักสูตร เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรเกษตร) แผนกวิชาการจัดการการเกษตร
สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Somchart.tong@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ แผนกวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
agascsom@yahoo.com

*** รองศาสตราจารย์ แผนกวิชาการจัดการการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
agaswdus@stou.ac.th , dusit.wec@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่อำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสังคมมนุษย์ รวมทั้งมีคุณค่าทางด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของพืชและสัตว์นานาชนิด ดังนั้น ป่าไม้จึงเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตผลผลิตต่างๆ ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวสู่การพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ทั้งจากการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของประชากรก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความขาดแคลนที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดการบุกรุกทำลายป่า ท่วมกลางกระแสนการพัฒนาของประเทศต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องต่อความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ทำให้ประชาคมโลกได้ให้ความสนใจในปัญหาดังกล่าว และได้กำหนดแนวทางการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนภายใต้กรอบองค์การสหประชาชาติ โดยการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อผลิตไม้ตอบสนองความต้องการและทดแทนไม้ที่ผลิตจากป่าธรรมชาติ จากปัญหาความเสื่อมถอยของคุณภาพทางสิ่งแวดล้อม ได้ส่งผลกระทบต่อความมีเสถียรภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนไม้เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตของอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมแผ่นชิ้นไม้อัด อุตสาหกรรมแผ่นใยไม้อัด อุตสาหกรรมการก่อสร้าง เป็นต้น ได้ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่รัฐควรจูงใจส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมไม้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตไม้ให้เพียงพอที่จะตอบสนองต่ออุตสาหกรรมไม้ และความต้องการใช้ภายในประเทศอย่างเพียงพอ ทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศจากการส่งออกไม้และผลผลิตไม้ต่างๆ รวมทั้งยังเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืนต่อไป แต่เท่าที่ผ่านมาผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมไม้ต่างๆ ยังไม่มีความมั่นใจต่ออาชีพการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องจากการปลูกสร้างสวนปามักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของราคา รวมทั้งกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ไม่เอื้อต่อการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการหรือผู้บริหาร โรงงานอุตสาหกรรมไม้ให้เกิดความสนใจที่จะลงทุนในการปลูกสร้างสวนป่า

ในการศึกษาครั้งนี้ จึงกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ โดยกำหนดพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งดำเนินการมาแล้วบรรลุป้าหมายที่กำหนดเพียงใด มีตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ตัวใดบ้างที่มีผลต่อประสิทธิผลของโครงการ ทั้งนี้เพื่อนำผลของการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการ เพื่อให้บรรลุป้าหมายที่กำหนดไว้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
4. เพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ ประจำสำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี จำนวน 5 คน

1.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและที่ยกเลิกโครงการไปแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 – 2539 จำนวน 32 ราย

โดยการสุ่มอย่างง่ายจากเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured) เจ้าหน้าที่ จำนวน 5 คน และเกษตรกร จำนวน 32 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง มีคำถามแน่นอน มีการเตรียมคำถามไว้เรียบร้อยชัดเจน ผู้สัมภาษณ์ถามไปตามประเด็น

2.2 การตรวจเอกสาร หน้าที่ความรับผิดชอบ และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

2.3 เครื่องมือบันทึกการเก็บข้อมูลเชิงลึก

1) การบันทึกโดยใช้แผนที่ความคิด (mind map) ประกอบด้วย กระดาษ ปากกา ใช้ในการระดมสมองหรือรวบรวมข้อมูลต่างๆ พร้อมทั้งจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ และสามารถสื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทราบอีกด้วย

2) เครื่องบันทึกเสียง เป็นอุปกรณ์ที่ใช้บันทึกการพูดคุยสนทนา โดยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนในการบันทึก

3) กล้องบันทึกภาพนิ่ง เป็นอุปกรณ์ที่ใช้บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ผู้วิจัยนำภาพที่ถ่ายมาวิเคราะห์พรรณนารายละเอียดต่างๆ และในการถ่ายภาพบุคคลจะมีการขออนุญาตผู้ถูกบันทึกภาพถ่ายก่อนว่า จะมีการอนุญาตให้ทำการถ่ายภาพได้หรือไม่

2.4 กิจกรรมการจัดสัมมนาแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการที่สำคัญของการรวบรวมข้อมูล การสัมมนาจะกระทำในรูปแบบการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน เปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น มีผู้ดำเนินการสัมมนากระตุ้นให้ผู้ร่วมการสัมมนาแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนั้นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาข้อสรุปจากข้อมูลจากแบบสอบถามปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมด้านป่าไม้ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค

2. หาข้อสรุปจากข้อมูลจากแบบสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จด้วย SWOT analysis ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

4. ตั้งเคราะห์แนวทางการพัฒนาด้วย TOWS matrix

5. ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและร้อยละ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พ.ศ. 2537 รวมเวลา 17 ปี มากที่สุด ร้อยละ 61.54 เกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการ พ.ศ. 2538 ร้อยละ 83.33 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และขอยกเลิกโครงการเป็นเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน ร้อยละ 50 มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป มากที่สุด เกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการ มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา และระดับปริญญาตรี มากที่สุด เกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการมีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด มีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 4 และ 5 คน เกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการ มีสมาชิกในครัวเรือน 6 คน มากที่สุด มีพื้นที่ 10 – 30 ไร่ มากที่สุด เกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการ มีพื้นที่ทำกิน 31 – 50 ไร่ มากที่สุด มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการ 10 – 30 ไร่ มากที่สุด เกษตรกร

ที่ขอยกเลิกโครงการ มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการ 31 – 50 ไร่ มากที่สุด มีอาชีพทำเกษตร มากที่สุด ร้อยละ 38.46 เกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการ มีอาชีพค้าขายมากที่สุด มีรายได้ต่อปี ระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท มากที่สุด เกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการ มีรายได้ต่อปี มากกว่า 200,000 บาท มีรายจ่ายต่อปี ระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท มากที่สุด เกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการ มีรายจ่ายต่อปี มากกว่า 200,000 บาท มากที่สุด

2. ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า โรคและแมลง เป็นปัญหาการตายของต้นไม้มากที่สุด ปัญหาในการปลูกป่าและการดูแลรักษาป่า พบว่า ไม่มีเงินทุนสำรอง มากที่สุด ปัญหาในการจ่ายเงินสนับสนุนของรัฐ พบว่า การแบ่งจ่ายเงินเป็นงวดๆ เป็นเรื่องยุ่งยาก ขั้นตอนในการดำเนินการตรวจสอบและการจ่ายเงินมากเกินไปเงินสนับสนุนในการปลูกป่าน้อยเกินไป ควรเพิ่มขึ้น 2-3 เท่า หน่วยงานของรัฐ ควรให้การสนับสนุนด้านกล้าทั้งหมด สาเหตุในการยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกิดไฟป่าแล้วลุกลามเข้าไปในแปลงปลูกป่า ไม่สามารถควบคุมไฟได้ทำให้ต้องปลูกใหม่ทั้งแปลง ไม่ทราบว่ามีพื้นที่ปลูกป่า เมื่อมีฝนตกมาก น้ำท่วมทำให้ต้นไม้ที่ปลูกไว้ตายหมด

3. ปัจจัยความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ พบว่า

สื่อและ/หรือวิธีการ ในการประชาสัมพันธ์โครงการ พบว่า การประชุมชี้แจงแก่ผู้นำชุมชนเพื่อนำไปบอกกล่าวแก่เกษตรกรต่อไป มากที่สุด เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการเพียงพอโดยประชาสัมพันธ์โครงการในเรื่องต่างๆ คือ วัตถุประสงค์ของโครงการ ชนิดของเอกสารสิทธิ์ ประเภทของที่ดินใช้ปลูก จำนวนที่ดินจะเข้าร่วมโครงการได้ พันธุ์ไม้และรูปแบบการปลูก คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวนเงินที่รัฐสนับสนุนและการแบ่งจ่าย เจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้หรือคำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกป่าเรื่องพันธุ์ไม้ที่ควรปลูก ให้การสนับสนุนกล้าไม้ โดยเป็นผู้จัดหาให้หรือแนะนำแหล่งจำหน่าย ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกป่า ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกป่าและ/หรือรูปแบบการปลูก ให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาต้นไม้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแนวกันไฟ หรือรั้วป้องกันสัตว์เลื้อย จัดอบรมเกษตรกรและผู้สนใจอาชีพปลูกสร้างสวนป่า เจ้าหน้าที่ได้ให้การสนับสนุน/แนะนำเรื่องการจัดหากล้าไม้แก่เกษตรกร คือ แนะนำแหล่งกล้าไม้จากแหล่งอื่นๆ ให้ ระยะเวลาในการตรวจสอบ/ติดตามผล ได้กำหนดไว้แน่นอน คือ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยการตรวจสอบ/ติดตามผล การดำเนินงานของเกษตรกร โดยวิธี ถ่ายรูป และ ตรวจสอบพื้นที่และจำนวนต้นไม้โดยละเอียด โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรดูแลเอาใจใส่สวนป่าที่ปลูก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ปัจจัยด้านเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า

เกษตรกรเข้าร่วมโครงการนี้เพราะอยากปลูกสร้างป่าให้ลูกหลานไว้ใช้ในอนาคต มองเห็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นตัวเงิน อยากมีไม้ใช้สอยและปลูกสร้างบ้านในอนาคต อยากให้มีพื้นที่ป่าชุมชนเพิ่มขึ้น เห็นประโยชน์จากเงินสนับสนุน 3,000 บาท/ไร่ มีที่ดินแต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์/มีที่ดินเพียงพอ พันธุ์ไม้ที่ปลูก มากที่สุดคือ ต้นสัก เหตุผลที่ปลูกพันธุ์ไม้เหล่านั้น คือ เป็นไม้ที่ใช้ประโยชน์ได้ดี เกษตรกรได้รู้ยกยาดินไม้ในโครงการ คือ กำจัดวัชพืช/คายหญ้า ทำแนวกันไฟ และตัดแต่งกิ่ง และใส่ปุ๋ย ผู้ดูแลรักษาดินไม้ในโครงการ ถ้าดูแลเองโดยใช้แรงงานในครอบครัว จ้างแรงงานรับจ้างดูแล

พื้นที่ที่ใช้ปลูกป่านั้นเดิมเกษตรกรใช้ ปลูกพืชไร่มาก่อน และคิดว่าภายในช่วง 3 ปี ต้นไม้ที่ปลูกจะต้องอยู่รอดแน่นอน คิดว่าโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เป็นโครงการที่ดี สาเหตุที่เกษตรกรคิดว่าโครงการนี้ดีคือ ไม้ใช้สอยเอาไว้ใช้เอง เพิ่มพื้นที่ป่า มีเงินสนับสนุน และสร้างรายได้แก่ครอบครัว

4. การวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จด้วย SWOT analysis

จุดแข็ง

ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการป่าไม้

1. มีการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยใช้วิธีประชุมชี้แจงแก่ผู้นำชุมชนเพื่อนำไปบอกกล่าวแก่เกษตรกรต่อไป จัดนิทรรศการเกี่ยวกับโครงการเพื่อเผยแพร่ จัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ และแผ่นพับ/โปสเตอร์/ประกาศข่าว/หนังสือเวียน ประชุมชี้แจงให้เกษตรกรได้รับทราบในแต่ละหมู่บ้านโดยตรง
2. เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการ โดยประชาสัมพันธ์โครงการในเรื่องต่างๆ คือ วัตถุประสงค์ของโครงการ ประเภทของเอกสารสิทธิ์ ประเภทของที่ดินใช้ปลูก จำนวนที่ดินจะเข้าร่วมโครงการได้ พันธุ์ไม้และรูปแบบการปลูก คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวนเงินที่รัฐสนับสนุนและการแบ่งจ่าย และการส่งเบิกถอนที่ดินออกจากทะเบียน
3. ได้ให้ความรู้หรือคำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกป่าเรื่องพันธุ์ไม้ที่ควรปลูก ให้การสนับสนุนกล้าไม้ โดยเป็นผู้จัดหาให้หรือแนะนำแหล่งจำหน่าย ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกป่า ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกป่าและ/หรือรูปแบบการปลูก ให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาดินไม้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแนวกันไฟ หรือรั้วป้องกันสัตว์เลื้อย และ จัดอบรมเกษตรกรและผู้สนใจอาชีพปลูกสร้างสวนป่า
4. เจ้าหน้าที่ได้ให้การสนับสนุน/แนะนำเรื่องการจัดหากกล้าไม้แก่เกษตรกร คือ แนะนำแหล่งกล้าไม้จากแหล่งอื่นๆ ให้ มีการตรวจสอบ/ติดตามผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยวิธี ถ่ายรูป และตรวจสอบพื้นที่ และจำนวนต้นไม้โดยละเอียด และโดยการสัมภาษณ์
5. ด้านนโยบาย การปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ชนิดไม้เศรษฐกิจที่ปลูกควรเป็นไม้โตเร็วที่มีรอบตัดฟันสั้นเท่านั้น รัฐต้องลดขั้นตอนการตัดฟันไม้ การนำเคลื่อนที่ของไม้ที่ปลูกตามโครงการ ควรมีการจัดการอย่างหนึ่งกรณีเกษตรกรขอยกเลิกโครงการก่อนถึงกำหนด เวลา เช่น ชดใช้คืนเงิน รัฐต้องจัดหาตลาดรองรับไม้ที่ส่งเสริมให้ปลูกด้วย กำหนดนโยบายการประกันราคาการรับซื้อไม้ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมไม้ขนาดเล็กในท้องถิ่น กรณีสิทธิ์ไม้ที่ปลูกเป็นของเกษตรกร การจ่ายเงินให้เปล่าไร่ละ 3,000 บาท

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ปัจจัยด้านเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

1. เจตคติของเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเพาะปลูก เพราะอยากสร้างป่าให้ลูกหลานไว้ใช้ในอนาคต มองเห็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นตัวเงิน อยากมีไม้ใช้สอยและปลูกสร้างบ้านในอนาคต อยากให้มีพื้นที่ป่าชุมชนเพิ่มขึ้น เห็นประโยชน์จากเงินสนับสนุน 3,000 บาท/ไร่ มีที่ดินแต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์/มีที่ดินเพียงพอ เห็นว่าการปลูกป่าใช้แรงงานน้อยกว่าการปลูกพืชอื่น
2. มีความเข้าใจพันธุ์ไม้ที่เลือกปลูกมากที่สุด คือ ต้นสัก ประดู่ป่า สะเดาเทียม เพราะเป็นไม้ที่ใช้ประโยชน์ได้ดี ปลูกแล้วขายได้ และเจ้าหน้าที่คอยแนะนำ
3. เกษตรกรได้ดูแลรักษาต้นไม้ในโครงการ คือ กำจัดวัชพืช/ดายหญ้า ทำแนวกันไฟ จัดแต่งกิ่งและใส่ปุ๋ย
4. การใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า พื้นที่ที่ใช้ปลูกป่านั้นเดิมใช้ปลูกพืชไร่มาก่อน และคิดว่าง่ายในช่วง 3 ปี ต้นไม้ที่ปลูกจะต้องอยู่รอดแน่นอน โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่ดี สาเหตุที่เกษตรกรคิดว่าโครงการนี้ดี คือ ไม้ใช้สอยเอาไว้ใช้เอง เพิ่มพื้นที่ป่า และมีเงินสนับสนุน และสร้างรายได้แก่ครอบครัว

จุดอ่อน

ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการป่าไม้

1. การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร่วมโครงการไม่ตั้งใจทำงานเพียงแต่ต้องการเงินสนับสนุน และไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่จัดให้
2. มีขั้นตอนในการดำเนินการตรวจสอบและการจ่ายเงินยุ่งยาก ซับซ้อน มีระเบียบมากเกินไป
3. การตรวจสอบติดตามผลจากเจ้าหน้าที่ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทำให้เกษตรกรบางรายที่เข้าร่วมโครงการแล้วไม่สนใจต่อการปลูกไม่เอาใจใส่ดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูก และพื้นที่ปลูกจนทำให้เกิดน้ำท่วมและไฟไหม้
4. เจ้าหน้าที่ขาดการให้ข้อมูลแก่เกษตรกรซึ่งบางรายนำพื้นที่มาปลูกป่าทั้งหมดจนไม่มีทำกิน เพื่อที่จะให้เกิดรายได้กับครอบครัวสำหรับใช้จ่ายในแต่ละปี จนมีผลทำให้ขอลดพื้นที่ปลูกและยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ
5. เจ้าหน้าที่ขาดการให้ข้อมูลแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเรื่องการบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูก ทำให้การดูแลต้นไม้ไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ และไม่ดำเนินงานตามระยะเวลาที่เหมาะสมตามฤดูกาล
6. ขาดการให้ข้อมูลเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ไม้ที่ใช้ปลูกไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ บางชนิดชอบที่สูง เช่น สัก, ประดู่ บางชนิดชอบน้ำ เช่น อินทนิลน้ำ
7. โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความอดทนสูง จำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และควรมีพื้นที่ตัวอย่างเพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้

ปัจจัยด้านเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

1. ต้นไม้ตายจากโรคและแมลง ปลวก ฝนแล้ง
2. ขาดความรู้ในการดูแลสวนป่าอย่างเหมาะสม
3. ไม่มีเงินทุนสำรอง นำพื้นที่ทั้งหมดเข้าโครงการทำให้ขาดที่ทำกิน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

4. ปัญหาในการจ่ายเงินสนับสนุนของรัฐ การแบ่งจ่ายเงินเป็นงวดๆ เป็นเรื่องยุ่งยาก รัฐให้เงินสนับสนุนน้อยเกินไป

5. เกิดไฟป่าแล้วลุกลามเข้าไปในแปลงปลูกป่าซึ่งเป็นไม้สนปลูกทิ้ง ซึ่งเป็นไม้ที่ไวต่อการติดไฟ จนไม่สามารถควบคุมไฟได้ทำให้ต้องปลูกใหม่ทั้งแปลง

6. ไม่ทราบว่าพื้นที่ปลูกป่า เมื่อมีฝนตกมาก น้ำท่วมทำให้ดินไม้ที่ปลูกไว้ตายหมด

7. ต้องจ้างแรงงานในการดูแลสวนป่า

8. ขาดพันธุ์ไม้ และต้องการสนับสนุนจากรัฐ

9. ไม่มีเวลาในการดูแลสวนป่า

โอกาส

1. เพิ่มพื้นที่สีเขียว

2. เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ

3. ทำให้มีไม้ไว้ใช้สอยในประเทศ

4. ช่วยลดภาวะโลกร้อน

5. ช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจ้างแรงงานในการปลูกป่า

อุปสรรค

1. งบประมาณในการสนับสนุนให้เกษตรกรไร่ละ 3,000 บาท น้อยเกินไปสำหรับปัจจุบัน และขั้นตอนในการขอเพิ่มงบประมาณยุ่งยากและต้องใช้เวลา

2. แรงจูงใจในการปลูกป่าลดลง เนื่องจากนำพื้นที่ไปทำการเกษตรอื่น ให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงกว่า เช่น ทำนา ทำสวนยางพารา ทำสวนปาล์ม น้ำมัน

3. เอกชนให้แรงจูงในด้านค่าตอบแทน แหล่งทุน แหล่งกล้าไม้สูงกว่าภาครัฐ เช่น กรณีของการปลูกต้นกระชาย ปลูกต้นกฤษณา

4. ขาดการส่งเสริมการปลูกป่าไม้เศรษฐกิจจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง

5. ขั้นตอนการตัดไม้มีความยุ่งยาก ซับซ้อน เกษตรกรไม่สามารถตัดไม้เพื่อใช้งานได้เอง ต้องแจ้งหน่วยงานรัฐก่อน เช่น ต้นสัก

6. ขาดการทำการตลาด หรือตลาดรองรับของไม้ในอนาคต ตลอดจนระเบียบหรือขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนำไม้ออกจากโครงการฯ ตลอดจนการประกันราคาไม้

7. มีช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการป่าไม้กับเกษตรกร ทั้งเรื่องข้อมูล การประชาสัมพันธ์ แหล่งความรู้ รวมถึงจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาด้วย TOWS matrix

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน พบว่า โครงการส่งเสริมการปลูกป่าไม้เศรษฐกิจนั้น สามารถเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ ทำให้มีไม้ไว้ใช้สอยในประเทศ ช่วยลดภาวะโลกร้อน และช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจ้างแรงงานในการปลูกป่า ดังนั้นควรใช้โอกาสนี้สร้างกลยุทธ์เชิงรุก คือ ประชาสัมพันธ์โครงการให้เกษตรกรรายใหม่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือ การประชาสัมพันธ์ผ่านการจัด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

โครงการอบรมให้กับเกษตรกรโดยตรง นอกจากนี้สามารถดึงงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทั้งในและต่างประเทศ

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน ดังนั้น การส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ ควรพัฒนาเพื่อแข่งขันกับภาคเอกชน และปิดช่องว่าง โดยการเพิ่มงบประมาณ ค่าตอบแทนแก่เกษตรกรและลดขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน ลดขั้นตอนการตัดไม้ ส่งเสริมการหาแหล่งกล้าไม้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาต้นไม้ และหาแหล่งตลาดรองรับไม้ให้เกษตรกร

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข ทั้งนี้ เนื่องจากองค์กรมีโอกาสที่จะนำแนวคิดหรือวิธีใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ไขจุดอ่อนที่องค์กรมีอยู่ได้จากโอกาสที่โครงการส่งเสริมการปลูกป่าไม้เศรษฐกิจ สามารถเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ ทำให้มีไม้ไว้ใช้สอยในประเทศ ช่วยลดภาวะโลกร้อน และช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจ้างแรงงานในการปลูกป่า ดังนั้นเพื่อให้เกิดโอกาสดังกล่าวต้องแก้ไข ด้านการให้ข้อมูลแก่เกษตรกรอย่างรอบด้าน ทั้งเรื่องคุณสมบัติการเข้าร่วมโครงการ การคัดเลือก ดูแล รักษาต้นไม้ การออกสำรวจของเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น นั้น ๆ หรือการใช้เทคโนโลยีดาวเทียมเพื่อสำรวจทรัพยากร คุณภาพดิน ระดับความสูงของพื้นที่ประกอบ เพื่อให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นในการเลือกพันธุ์ไม้ให้เหมาะกับพื้นที่ รวมถึงการจัดชุดเฉพาะกิจในการดูแล ติดตาม และการป้องกันไฟป่าให้เกษตรกร

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในเชิงรับ ดังนั้นเพื่อกำจัดจุดอ่อนและอุปสรรค ภาครัฐควรพิจารณาเรื่องค่าตอบแทนแก่เกษตรกรให้ใกล้เคียงกับภาคเอกชน พัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในเชิงธุรกิจการติดตามผลหลังเข้าร่วมโครงการ และการส่งเสริมหรือร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการปลูกป่าเศรษฐกิจ เพราะภาคเอกชนมีความถนัดมากกว่าในเรื่องการตลาด การประชาสัมพันธ์ การติดตามหลังการขาย โดยภาครัฐอำนวยความสะดวกในเรื่องการลดขั้นตอนและวิธีการตัดไม้ ให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด ให้ภาคเอกชนเป็นผู้ตัดและทำการตลาด ซึ่งผลประโยชน์จะตกแก่ทั้งตัวเกษตรกรที่มีรายได้มั่นคง แน่นนอน ภาครัฐได้พื้นที่ป่าไม้เพิ่มมากขึ้น ภาคเอกชนได้ขายไม้และมีแหล่งไม้แน่นอนในการป้อนสู่ตลาด

ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการป่าไม้

1. ควรให้ความรู้กับเกษตรกรทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการปลูกและบำรุงต้นไม้ ตลอดจนความรู้ทั่วไปก่อนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
2. ส่วนป่ามีอายุ 1 – 3 ปี ควรให้เกษตรกรปลูกพืชแซมระหว่างร่องปลูกเพื่อจะได้มีรายได้ระหว่างรอต้นไม้โต
3. ควรแนะนำให้เกษตรกรเข้าใจหมั่นดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกตลอดระยะเวลาที่ร่วมโครงการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

4. ควรแนะนำให้เกษตรกรนำพื้นที่ที่จะปลูกป่าเป็นบางส่วนในกรณีที่มีพื้นที่ทำกินน้อย และปลูกพืชหมุนเวียนสำหรับเป็นรายได้ในแต่ละปี

5. ควรแนะนำให้เกษตรกรเข้าใจการคัดเลือกพันธุ์ไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่ปลูก

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการป่าไม้

1. ควรเพิ่มอัตราค่าตอบแทนต่อไปในการปลูกป่าเพิ่มขึ้นเป็น 5,000 บาท เพราะค่าใช้จ่ายในปัจจุบันสูงมาก จะได้จูงใจเกษตรกรอีกทางหนึ่ง

2. ลดขั้นตอนการจ่ายเงินจากแบ่งย่อยในการจ่ายปีละ 1 ครั้ง จนครบ 5 ปี ให้เหลือเพียง 2 ครั้ง ภายใน 5 ปี คือหลังจากการปลูกเสร็จทำการตรวจสอบแล้วจ่าย ครั้งที่ 1 และภายหลังมีการตรวจนับเปอร์เซ็นต์การรอดตายตามหลักเกณฑ์จึงจ่ายเงินอีกครั้งหลังจาก 1 ปี

3. ควรจัดให้มีการอบรมเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การเข้าร่วมโครงการ การรับเงิน การปลูกพันธุ์ไม้ การบำรุงพันธุ์ไม้ที่ปลูกแล้ว คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อจะได้คัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ ทำให้โครงการปลูกไม้เศรษฐกิจมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

4. การปลูกพืชควบในแปลงปลูกป่าที่มีอายุ 1 – 4 ปี เพื่อเพิ่มรายได้ระหว่างไม้เจริญเติบโต

5. เรื่องตลาดรองรับ ควรมีการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องการตลาดของไม้ในอนาคต ตลอดจนระเบียบหรือขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนำไม้ออกจากโครงการฯ ตลอดจนการประกันราคาไม้

6. ควรแนะนำให้เกษตรกรแบ่งพื้นที่ปลูกป่าไม้เศรษฐกิจเป็นแปลงๆ ไป ปลูกเป็น Rotation จะได้มีรายได้สม่ำเสมอในอนาคตอย่างยั่งยืน

7. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมโครงการ (ผู้เข้าร่วมโครงการ)

1. ลดขั้นตอน โดยการให้เกษตรกรทำการปลูกและจ่ายเงินให้กับเกษตรกรทีเดียว โดยไม่ต้องแบ่งขั้นตอนถึง 5 ปี และควรจัดหาพันธุ์ไม้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟรี

2. ให้ทำการจ่ายเงินก่อนครั้งหนึ่งในการปลูก และจ่ายอีกครั้งเมื่อมีการตรวจสอบว่าได้ปลูกไม้ครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์

3. ส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบสภาพป่าเป็นครั้งคราว

แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมโครงการ (ผู้ขอยกเลิกโครงการ)

1. ควรให้เจ้าหน้าที่แนะนำการจุดไฟเผาไร่ของชาวบ้านให้ถูกต้อง ที่สามารถคุมได้

2. ควรทำแนวกันไฟให้รอบพื้นที่

3. ควรศึกษาว่าพื้นที่ที่จะปลูกป่านั้นเหมาะสมกับพันธุ์ไม้ชนิดใดที่จะปลูก

4. ควรแนะนำเกษตรกรไม่ให้มีการจุดไฟเผาไร่ สวน และหญ้าริมทาง จนควบคุมไม่ได้

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. เพิ่มเงินในการปลูกป่าให้มากกว่าเดิมคือไร่ละ 3,000 บาท เป็นไร่ละ 5,000 บาท

2. จัดหาพันธุ์ไม้ให้ฟรี

3. ควรแนะนำพันธุ์ไม้ที่ปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่ทำการปลูกป่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้ (2540) สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย 2540 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เพื่อไฟฟ้าpringตั้ง
- กรมป่าไม้ (2546) รายงานประจำปี 2546 กรุงเทพมหานคร กองแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้
- ชัยงค์ บัวบาน (2542) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จังหวัดนครราชสีมา โครงการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เทเวศร์ บรรณพงศ์กร (2544) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดลพบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เบญจพร วิบูลย์พันธุ์ (2543) สิ่งจูงใจทางเศรษฐกิจของเกษตรกรจากโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกสร้างสวนป่าไม้สัก : กรณีศึกษาอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สมศรี ชาญชญาณนท์ (2544) ความคิดเห็นของผู้บริหารกรมป่าไม้ที่มีต่อนโยบายป่าไม้แห่งชาติ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อภิรักษ์ ทหรานนท์ (2547) การตลาดและการวิเคราะห์ทางการเงินของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดระยอง วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

